

ΕΝΟΤΗΤΑ 12: Η ωρίμανση της βιομηχανικής επανάστασης (σελ. 41-43)

Το φαινόμενο βιομηχανική επανάσταση (σελ. 41)

- Πρώτες βιομηχανίες → Μ. Βρετανία (1750)
- **Εκβιομηχάνιση**: 1) χρήση νέων τεχνικών μέσων, 2) νέες μορφές ενέργειας (**άνθρακας**), 3) καινοτομίες στη μεταλλουργία, 4) συγκέντρωση εργαζομένων σε εργοστάσια, 5) έντονη ανάπτυξη
- Εξάπλωση εκβιομηχάνισης αρχικά στη Δυτική Ευρώπη → Μετάβαση από την αγροτική-βιοτεχνική οικονομία στην βιομηχανική → Ιστορικό φαινόμενο με πολλαπλές συνέπειες → *Βιομηχανική Επανάσταση*

Η εξάπλωση της βιομηχανικής επανάστασης (σελ. 41-42)

- **Γεωγραφική εξάπλωση** εκβιομηχάνισης: Έως τα μέσα του 19^{ου} αι. → *Μ. Βρετανία, Βορειοανατολική Γαλλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Δυτική Γερμανία, Βόρεια Ιταλία* / Από τα μέσα του 19^{ου} αι. → Νέες περιοχές της Ευρώπης & Η.Π.Α.
- **Σύνδεση βιομηχανίας & επιστήμης**: Νέες επιστημονικές ανακαλύψεις (π.χ. οργανική χημεία-ηλεκτρισμός) → Δημιουργία νέων βιομηχανικών κλάδων & αύξηση της παραγωγής (βαφές, λιπάσματα, πλαστικές ύλες, κινητήρες, λαμπτήρες κ.ά.)

Η επανάσταση στις συγκοινωνίες και στις επικοινωνίες (σελ. 42-43)

- **Σιδηρόδρομος**: πρώτη ατμάμαξα 1825 (Μ. Βρετανία-Stephenson) → Διαρκείς βελτιώσεις κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα → κατασκευή και ηλεκτροκίνητων σιδηρόδρομων
- Χρήση ατμομηχανής → αντικατάσταση ξύλινων ιστιοφόρων με **σιδερένια ατμόπλοια** Ηλεκτρικοί κινητήρες → δημιουργία οχημάτων (**αυτοκινήτων**) και ιπτάμενων μηχανών (**αεροπλάνων**)
- Επαναστάσεις και εφευρέσεις στον τομέα της επικοινωνίας: **ηλεκτρικός τηλεγράφος, τηλέφωνο, ασύρματος τηλεγράφος**
- Αποτέλεσμα: διαρκής ανάπτυξη ενός διεθνούς δικτύου μεταφορών → ραγδαία οικονομική εξέλιξη

Οικονομικός φιλελευθερισμός και καπιταλισμός (σελ. 43)

- Νέος τρόπος οικονομικής οργάνωσης: **Ελεύτερη Αγορά ή Καπιταλισμός** → Απόλυτη ελευθερία κέρδους για τους επιχειρηματίες → Αποτελέσματα: πλουτισμός και συσσώρευση χρημάτων για τους λίγους / επιδίωξη ατομικού συμφέροντος & αδιαφορία για το κοινωνικό σύνολο
- Σύμπραξη κεφαλαιούχων για ίδρυση μεγάλων βιομηχανιών → Δημιουργία εταιρειών → μετατροπή του κεφαλαίου σε **μετοχές** (τα μερίδια του κάθε συνέταιρου με βάση τα χρήματα που έχει διαθέσει)
- Δημιουργία μεγάλων **τραπεζών** → ιδρύματα που δανείζουν με τόκο χρήματα σε επιχειρηματίες
- Ανταγωνισμός βιομηχανιών → Αποτέλεσμα: συγχωνεύσεις – ολιγοπώλια – μονοπώλια

- Πρόβλημα του καπιταλισμού: αδυναμία απορρόφησης της παραγωγής από τους καταναλωτές → ανάγκη **κρατικής παρέμβασης** για περιορισμό του ανεξέλεγκτου κέρδους των βιομηχάνων